

Neprekinjeno bombardiranje Nemčije. - O obveznem delu

AMERIKANCI IN ANGLEŽI NEPRESTANO V AKCIJI

Nemške ladjedelnice in pomorske baze utrpel veliko škodo. — Indistrijske pokrajine stalno bombardirane. — Zračni napadi huda šiba za Nemce.

London, Anglija. — Silni bombardment, ki je pričel še v noči od zadnje srede do četrta so ameriški in angleški letalci neprestano nadaljevali v četrtek, petek, soboto in nedeljo. Bombardiranje nemških ladjedelnice vse skozi od francoske obale pri Španiji, pa gori do Baltika, ter indistrijskih krajev v Porenju se zdaj toliko razlikuje od prejšnjih, da se zdaj vršijo zračni napadi tudi pri belem dnevu skoro vsako uro. Napade po dnevu uprizarjajo angleški drzni letalci z malimi lahki bombniki, ki so gibčni in hitri v kretanju. Ti včasih pridejo od vseh mogočih direkcij nizko, včasih visoko, hitro zmečejo svojo prtljago bomb in že odkurijo nazaj proti svojim bazam. Po noči pa prihajajo veliki težki bombniki s težkimi tovorimi bomb in mečejo na tone in tone bomb. Vmes manjši bombniki, ki mečejo vžigalne bombe. Tako so nemške pokrajine vsak večer pod težkimi udarci bomb. Obsejni požari uničujejo mesta vsako noč in vse kar je gorljivega.

Zadnji četrtek so zavezniki skoro razdejali Nuremberg. V petek mornariški bazi Wilhelmshaven in Dunkirk v Franciji, ponoči v petek Kolin in vso zapadno Nemčijo in razne kraje v severni Franciji. V soboto luko Brest v Franciji in zopet Dunkirk ter podmorniško bazo v St. Nazaire. V nekaterih krajih so bili požari tako obsejni, da so odseve istih videli v Angliji na

ZANIMANJE ZA OBISK AMERISKEGA NADŠKOFA V RIMU

Washington, D. C. — Tiskovni odsek od National Catholic Welfare Council javlja, da potovanje newyorškega nadškofa prevz. Francis J. Spellmana, v Vatikan nima nobene politične namene, ne važnosti. Kljub temu, da se širi po Ameriki in po svetu zelo fantastične govorice in vesti o njegovem obisku Vatikana in sv. Očeta, je njegova pot čisto cerkvenega značaja. Nadškof, kakor znano je vojaški vikar vojaških sil. Zdr. držav in je šel v Rim kot tak na posvet h sv. Očetu.

Nadškof Spellman bo ostal v Rimu približno dva tedna in je nastanjen v Vili Gabrielli, ki je last severno ameriškega kolegijskega v Vatikanu. Visoki prelat ima dovoljenje za bivanje samo na vatikanskem ozemlju, izven teh meja mora imeti posebno dovoljenje od italijanske vlade.

Zanimivo, kaj vedo razni poročevalci povedati o namenu obiska nadškofa Spellma-

72 RUDARJEV ZASUTIH

Trije rudarji na mestu ubiti, dva težko poškodovana in 72 zasutih.

Bear Creek, Mont. — Zgodaj v soboto je nastala dosejda se ne pojasnena eksplozija v rudniku Smith Coal Co. Razstrelba je povzročila, da se je na glavnem prehodu vsulo velike količine, kame-nja, peska in prsti in tako odrezalo od izhodov 72 rudarjev, ki so se nahajali istočasno na svojih prostorih v rovih pri delu. Trije rudarji, ki so bili blizu razstrelbe so bili na mestu ubiti in dva težko poškodovana in eden manj. Dvain-semdeset rudarjev pa je zasutih in če jih je plin zajel od razstrelbe, so se mogoče že zadušili. Iz Butte je prihitel na lice mesta poseben oddelek reševalcev v takih rudniških nezgodah. Na zasutem kraju neprestano kopljejo, da odpro izhod zasutim, če jih že ni plin pokončal.

drugi strani rokavskega kanala.

O napadu na Kolin so Nemci priznali na radio, da je bilo nekaj strašnega. Tako prejemajo Nemčiji počasi nazaj, kar so preje sami drugim dajali.

Neke vesti vedo povedati, da je nadškof šel skozi Španijo z namenom, da pregovori Francoto, da se ne bi vmešal v vojno. Druge vesti vedo, da ima nadškof važno nalogo, da pregovori Italijo, da bi položila orožje in se podala. Najbolj gorostastna pa je bila vest, da nadškof deluje na to, da bi pregovoril sv. Očeta, da bi odšel iz Vatikana v Brazilijo za toliko časa dokler bo trajala vojna. Vse govorice so brez vsake podlage, pravi objava tiskovnega odseka narodnega katoliškega odbora v Washingtonu.

Avdijenca pri sv. Očetu je trajala, pravi poročilo nad dve uri in sv. Oče se je močno zanimal za cerkvene razmere v Ameriki in je popraševal nadškofa o zdravju predsednika Roosevelta, poslanika Taylorja, itd. Nadškof Spellman izjavlja, da se sv. Oče ni prav nič spremenil, odkar ga ni videl iz leta 1936, ko se je nahajal v Ameriki.

OČESNA BOLEZEN SE POJAVILA

Chicago, Ill. — Načelnik zdravstvenega urada Dr. Bundesen objavlja, da se je v čikaški okolici zlasti okrog Hammonda in Gary v Indiani in nekaterih drugih vojnih tovarnah pojavila očesna bolezen. Bolezen je takega značaja, da nastane znotraj očesne veke vnetje, ki mu sledi vnetje očesne oble same. Zdravstvene oblasti so na delu, da bolezen čimprej omeje, toda težave so pri tem. Pri vsem prizadevanju, se zdravstvenim krogom še ni posrečilo najti uspešnega zdravila proti bolezni, ki je tudi deloma nalezljivega značaja. V nekaterih slučajih, kjer vnetje zajame tudi roženico očesa, pacient začne zgubiti celo vid. Pojav te bolezni so opazili najprvo leta 1891 v nemških ladjedelnah, pozneje v Indiji in na Orijentu. Najraje se pojavi v ladjedelnah in v teh krogih so dali bolezni ime 'Shipyard Eye'. V čikaški okolici so zdravniške oblasti registrirale dosedaj kakih 60 slučajev te bolezni. Ljudi se opozarja, da ob vsakem pojavu te bolezni gredo takoj k zdravniku.

REGISTRACIJA KONČANA

Chicago, Ill. — Urad za do-ločevanje cen in odmerjevanje živeža in potrebščin javlja, da se je v Chicagi registriralo za druge racijske karte ali knjižice 3.862.394 oseb. Za prve knjižice lani se je registriralo 114.678 oseb več, kakor zdaj letos. Nižjemu številu pripisujejo vzrok, da je moralo oditi to število oseb k vojakom in nekateri mogoče v druge kraje.

GANDHI SE POSTI DALJE IN VSTRAJA

Bombay, Indija. — Vladno poročilo iz tega kraja omenja, da Mahondas K. Gandhi znani indijski voditelj, ki se posti že 22 dni, še vedno vstraja na prejšnjem Oslabel je še močno in mnogi se bojijo za njegovo življenje. Gandhi vstraja s postom in bo vstrajal, kakor zagotavlja sam, dokler ga vlada ne izpusti iz zapora v Pooni, kjer je interniran.

VOJNI TAJNIK NUJNO PRI- POROČA OBVEZNO DELO

Vojna industrija ne posluje zadovoljivo, ker mlade moči so odšle in stari in neizkušeni jih nadomeščajo. — Zato bo treba sposobne in izurjene postaviti na odgovorna mesta.

PO KAT. SVETU

New York, N. Y. — Most Rev. B. J. Eustace, škof v Camden, N. J. je podal izjavo, ki obsoja zakonsko predlogo, ki je zdaj pred kongresom, da naj bi se vpoklicale potom novačenja tudi ženske v vojno industrijo, kjer naj bi nadomestile moške. Škof pravi, taka odredba bi bila podobna načinom Hitlerjevega kalibra.

Vatikansko mesto. — Sv. Oče je te dni izrazil zastopni-ko poljske vlade, da pošilja svoj blagoslov Poljski vladi in trpečemu poljskemu narodu. Ko se mu je zastopnik zahvalil, je izjavil sv. Oče: "Sv. Cerkev, bi ne bila pazljiva in skrbna mati, če bi ostala gluha na prošnje, ki prihajajo od njenih mučenih otrok."

New York, N. Y. — Vatikanska radio postaja, je oddajala te dni v nemškem jeziku zanimiv govor o božjih zapovedih. Govorec o prvi božji postavi, je govornik povdarril: "Ta zapoved velja vsem ljudem enako. Država, ki hoče dati za to svoje nadomestilo, je na potu v žalosten konec." Ali so v Berlinu govor poslušali?

GUMIJ DOVAŽAJO PO ZRaku IZ DŽUNGLE

Bogota, Kolumbija. — Tukajšnji list "Tiempo" poroča, da ameriška družba Rubber Reserve Corporation, ki je začela razvijati v Colombiji drevoredna polja za pridelavanje gumi-ja, že dosega uspehe. Po tozadavnih drevoredih že pridelajo dnevno nad dve tone gumi-ja, ki ga ameriška letala sproti odvažajo po zraku v Združene države.

Washington, D. C. — Zasliševanje, ki se je vršilo več zadnjih dni pred posebnim vojaškim odborom v senatu, se je udeležil tudi vojni tajnik Stimson, pod katerega kontrolo spada tudi nabava vojnega materiala za vojsko. Pred tozadavnim odborom je vojni tajnik nujno priporočal uvedbo obveznega dela, to je za ona dela, ki so nujno potrebna uspešnemu nadaljevanju vojne. Tozadevni predlog je že stavil senatski zbornici senator Austin iz Vermonta. Gre le še za to, ali se predlog še bolj poostri, ali omili. Zasliševanje raznih predstavnikov v industriji in raznih uradih kaže, da je v deželi precej ljudi, ki so odšli k vojakom in pustili važna dela po tovarnah in drugih krajih. Toda sami se javijo za take potrebne pozicije in drugega izhoda ne bo, kakor da se uveljavi obveznost za take, da jih bo oblast lahko enostavno rekrutirala za taka dela, kakor to rekrutira može in fante za vojaško službo.

Isto, kakor bo to potreba storiti za vojno industrijo, bo najbrže treba prej ali slej uvesti tudi za farmerska dela poleti. Letos bo na farmah manjkalo do štiri milijone delavcev, omenjajo poročila.

PANAMA OTVORI VAŽNO CESTO

Panama City, Panama. — Vlada Paname javlja, da bo s prvim aprilom otvorila preko oceanske ožine med Atlantikom in Pacifikom novo jako važno cesto. Cesto so zgradili v prvi vrsti za vojaške namene, ki bo služila v slučaju potrebe hitremu mehaniziranemu gibanju vojske in oboroženih sil. Cesta pa bo drugače odprta in na razpolago tudi javnosti za avtomobilski promet.

VESTI O DOMOVINI

Razna kratka poročila o bojih na Balkanu, predvsem v Jugoslaviji, tekem zadnjih par tednov. Slovenija v teh poročilih ni omenjena.

Zračni napadi osišča

London, 7. februarja (ONA) — Po par dneh miru, povzročenih najbrže po slabem vremenu, se je letalstvo osišča v Jugoslaviji zopet zgibalo in nadaljevalo uničevanje postojank v rokah uporniških sil. Bombardiran je bil kraj Miholjevac, kjer je naletela ena izmed vojaških kolon osišča na tako hud oborožen odpor, da je bilo njeno prodiranje ustavljeno.

Malo prej so poročali o hudem odporu guerilskih skupin proti nemškim in ustaškim četam v Gorskem Kotaru v neposredni bližini samega Zagreba. Ustaši so tam polovili 191 oseb zaradi napada na železniško progo v bližini Tutinca.

Rektor, podrektor in 15 profesorjev zagrebske univerze je izgubilo svoja mesta zaradi svoje naklonjenosti do zaveznikov.

Vest iz Grčije

London, 13. februarja (Radio prejemna služba) — Nemci poskušajo uničiti guerilske oddelke, ki so v Grčiji pred kratkim prekinili glavno železniško progo orient-expressa od severa na jug. Vzdržali so železniške linije iz Atene v Solun, so vasi v bližini proge deloma požgane, deloma pa izpraznjene.

Vest iz Albanije

London, 13. februarja (Radio prejemna služba) — Nemška službena časniška agentura poroča, da je albanska marionetna vlada odstopila. Ta vlada je bila šele pred kratkim sestavljena in je vodila posle komaj tri tedne. Svoji glavni nalogi, zadušiti odpor, pa ni bila kos — aktivnost guerilskih čet se je v Albaniji v zadnjem času še celo povečala.

Boji v Jugoslaviji

London, 14. februarja (Radio prejemna služba) — London poroča, da se Nemci in Italijani, govorec o svoji akciji proti upornim Jugoslovonom hvalijo, češ da zelo uspešno napredujejo. Agentura Stefani trdi celo, da so bili partizani razpršeni in imeli velike izgube. Toda iz Stockholm in Moskve prihajajo istočasne vesti o težkih bojih pri Plitviških jezerih, v katerih je bilo uničenih 6 tankov in ubitih 800 Nemcev.

Paveličev list "Nova Hrvatska" trdi dne 6. januarja, da guerilska akcija nima vojaškega značaja, temveč da so to napadi razbojniških tolp. Pred kratkim so še drugače govorili, a partizani tudi še danes drugače mislijo.

Nacisti poročajo o svojih težavah s Hrvaškimi uporniki

New York, 16. februarja (NYT) — Od nacistov kontrolirani radio Budimpešta, je v oddaji za domače madžarsko prebivalstvo poročal, da so uporniki na Hrvaškem prešli na čete osišča. To oddajo je zabeležila Foreign Intelligence služba v Zedinjenih Državah.

Isti radio poroča, da sabotaža na železnicah in cestah zelo ovira vojaške operacije osišča, akoravno se vrše s podporo zračnih sil vojaštvo osišča se bori z velikimi terenskimi težavami, kajti uporniki imajo čestokrat dobro izgrajena obrambna oporišča na visokih gorskih planotah, včasih do 1.200 metrov višine.

Brzojavka nacistične agenture DNB, tudi za obveščanje nemškega domačega prebivalstva, trdi, da "tolpe banditov" v zapadni Bosni pustošijo vso deželo na svojem umiku v "nepreahodno planinsko ozemlje".

V drugi oddaji za domače prebivalstvo je poročal radio Budimpešta v soboto, da so se čete osišča spopadle z močnimi silami hrvaških upornikov, ki so uporabljali celo tanke in letala.

Nemci rušijo in pustošijo ...

London, 20. februarja (UP) — Jugoslovanska vlada v izgnanstvu je prejela vest, da so čete hrvaških ustašev, skupaj z nemškimi in italijanskimi edinicami prekoračile reko Uno v centralni Jvoslaviji.

Glasom teh vesti, je bila večina krajev in vasi, katere so guerilci izpraznili, porušena s topovskim ognjem in zažgana, tako da so ostala le še pusta pogorišča.

Mesto Krupa, ki leži 83 milj južnovzhodno od Zagreba, je bilo upepeljeno, javna poslopja, cerkve, nošeje in privatne hiše porušene — niti kamen ni ostal na kamenu.

Pegasti legar v Jugoslaviji

New York, 16. februarja (NYT) — Angleški radio je poročal včeraj o uradnih nemških zdravniških statističnih podatkih, ki razodevajo, da so se različne bolezni resno razpasle na ozemlju nemškega rajha.

Jugoslovansko ozemlje pa je napadla huda epidemija pegastega legarja.

V Nemčiji je narasla dizen-terija za celo tretjino v teku enega leta.

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenca" in jim ga priporočite, da se nanj naroči!

MORSKI GALEBI SE RADI ODZOVEJO

Neka WAAC in neki vojak sta si takoj pridobila prijateljsko družbo morskih galebov, ko sta jima v Daytona Beach, Fla., vrgla na obalo nekaj kruha.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

NACRT ZA NOVO EVROPO

II.

Načrt za uravnavo nove Evrope, katerega so podali grof R. N. Coudenhove in ameriški ekonomisti v New Yorku, utegne najti precej resnega uvaževanja prav v vladnih krogih v Washingtonu. Nekdo mora tudi za te kroge misliti, in nekaj izpeljati se more le, kadar je že prej načrt natančno zarisal, ali, kakor pravijo tu v Ameriki, kadar je "blueprint" izgotovljen. Morda je dobil grof Coudenhove celo naročilo, da za newyorškimi ekonomisti tak načrt izgotovi vsaj v glavnih obrisih. Zedinjena Evropa je idejno že leta poznana, in načrt nikakor ni narejen le tja v dan. Brezdvomno je načrt resen, morda v nekem oziru tudi temeljit, strokovnjaški, ima toraj nekaj šans, da se izpelje, dasi bi bile podrobnosti še predmet izprememb in podvržene prilagoditvi realnih razmer in potreb.

Vidim pa, da je načrt, kakršen je bil podan v obrisih, naletel na precejšen odpor. Dežuje raznih protestov. Naravno in umeyno. Vsaka glava ima svoje misli in vsaka glava bi rada, da bi se te njene misli izpeljale. Kakor je očitno načrt resen, mora resna biti tudi kritika, posebnih kapric se ne more upoštevati. Vsekako pa pričajo že sedanjí protesti, da ima načrt nekaj vrlo resnih hib in pomanjkljivosti, in po tem načrtu uravnana nova ali Zedinjena Evropa bi nikakor ne bila — zedinjena.

Načrt, kakršen je pred menoj, niti ne črha o kaki vlogi Rusije. Rusija naj bi pomagala pokručiti Hitlerja, zdrobiti nazizem in fašizem, toraj postaviti podlago za evropejski in celo svetovni mir, ampak vsaj iz Evrope je Rusija izginila kakor bi je tam sploh ne bilo. Skandinavski skupina bi gotovo po načrtu obsegala tudi Finsko, baltiške države, balkanska vso Rumunijo morda še z Besarabijo vred, in poljsko-ruska meja bi bila kakor pred sedanjim spopadom. Od teh mej proti vzhodu sploh ni več Evrope, tako vsaj izgleda po načrtu. Ali so takega naziranja tudi v Moskvi? Mogoče, ni izključeno, da bi se Rusija osredotočila le na svoje pristno rusko in azijsko ozemlje, in bi morda organizirala to ozemlje po načelih novega in svetovnega mira. Pri izdelovanju načrta Moskve gotovo niso vprašali, in če bi bili, Moskva bi težko kaj povedala, ker tam so zapeti kakor bi bili izgubili dar besede. Sicer je pa to zopet pristno ruska zadeva, in če bi Moskvi ne bilo za zapadno Evropo, bi bila zadeva rešena: Rusije ni v Evropi, ker sama noče biti v Evropi.

Avstrija bi bila vsaj v skupini vzhodnih držav, toraj Avstrija, Čehoslovaška, Poljska in Ogrska. Avstrija je punčica v nekih krogih, pa so zopet drugi krogi v Avstriji, ki v pangermanskem stremelju presegajo morda celo Pruse. Z vsemi štirimi bi se branili, ampak zmaga bi bila poraz pangermanizma, toraj vgriznite v jabolko, če je obraz še tako kisel. Ali bi šlo brez zmešnjav?

Tu bi prišli tudi Slovenci na vrsto. Načrt vsaj ničesar ne pove, ali bi Slovenci bili vključeni v balkansko skupino, sumim pa, da bi se jih pridejalo — Avstriji, in v tem slučaju naredimo čez Slovence lahko že danes križ pri vsem zatrevanju svobodnega narodnega razvika in udejstvovanja, Slovenci bi bili avstrijska in s tem nemška narodna posest. Ako klonejo, je njih usoda zapečatená, ako protestirajo, nosi novi mir kal nemiru in Zedinjena Evropa ni zedinjena že radi Slovencev. Vključitev Slovencev v balkansko skupino bi vse to premostila, pa utegnejo protestirati — Avstriji. Tu je vsaj za nas Slovence najvažnejša točka, ker je od te točke odvisno za nas vprašanje življenja in smrti, ampak več se danes ne more reči, ker načrt ne pove izrecno, kam bi Slovenci prišli, ali v balkansko ali pa v vzhodno skupino. Ako bi prišlo pri načrtu do tega slovenskega vprašanja, bi morali Slovenci edinstveno zastaviti vse moči, da bi vsaka avstrijska sled med Slovenci za vedno izginila, če hočejo ostati pri življenju in nočejo zapasti narodni smrti. Vse brenkanje na nove smernice v svobodnem narodnem udejstvovanju bi v avstrijskem okvirju Slovincem nič ne pomagalo, in jaz bi že tu opozoril na to slad-

ko brenkanje tudi od strani nekih slovenskih krogov, katerim je bolj za strankarske zadeve, ne toliko za narodne, dasi zdaj malo pobrenkajo tudi na narodne strune.

Pokazovanje v načrtu na dejstvo nekega imperija, ko je bila Evropa zedinjena v "Svetem rimskem imperiju nemške nacije", je silno naivno za količjak resne kroge, ki hočejo nekaj uravnati za moderne in sedanje razmere. Ti krogi zija med zvezde, pa izgubijo izpred očmi tla modernih in bistveno izpremenjenih razmer. Časi so razvili izrazite narodne edinice, ki nosijo zdaj značaj narodne bitnosti. Vsega tega ob dobi tistega idealnega imperija ni bilo. Ali hočejo zgodovino potisniti za stoletja nazaj, izbrisati vse sledove stoletnega razvika teh narodnih bitnosti? Vrlo naivno, če hočejo. To pokazovanje se lahko postavi v kot, noben resen in količjak moderen človek se s takimi naivnostmi ne bo bavil.

Vse bolj resna in vsakega uvaževanja vredna pa je zadeva s Švico in pokazovanje na Švico nikakor ni brez pomena. Prav v Evropi bi bila že Zedinjena Evropa skoroda že izpeljana, že stoletna, zgodovinska, preizkušena in obstoječa. Niti Amerike ni treba, Švica je tam in tam že Zedinjena Evropa. To vleče, ni treba besed, dejanja so tu, besede le mičejo, vzgledi vlečejo. Ta uzgled Švice je potegnil tudi Johna Chemazar (ali je to tudi znak ameriške federacije?), in prav sladko zabrenka v "Proletarcu", ko meni: "Mnogi menijo, da je federacija evropejskih dežel sploh izvedljiva. Se motijo. Švica, dežela treh narodnosti je federativna in vsi trije narodi v nji kooperirajo drug z drugim. Ti trije narodi so Nemci, Francozi in Italijani. (Ni točno, pa potrebuje posebnega pojasnila). Pa se med seboj prav dobro razumejo. Ne morem zapopasti, čemu bi ne mogli enako složno živeti drugi narodi v Evropi..." Vse prav in lepo in resnično. Ali so pa tudi razmere, pod kakršnimi živijo ti trije narodi v Švici, povsod enake ali vsaj slične? Morda bi prav ti Švicarji hudo protestirali, ako bi morali iti tudi sami v to Zedinjeno Evropo, dasi ni nobenega dvoma, da bi Švica lahko služila kot vzorec, ali ni nobenega dvoma, da živijo Švicarji med seboj v slogi in delujejo složno med seboj. Pravijo, da ne gre vsak čevljev na isto kopito, kar je vrlo dobra rečunica, in hudo dvomljivo je, da bi vsa sedanja Evropa šla na to švicarsko kopito, ker gre pač švicarski čevljev na to kopito. (Konec prih.)

DEKLE, KAPETAN, MOLITEV IN BONDI

Tucson, Arizona

Danes sem prejel naslednje pismo od nekega dekleta v Minnesoti. Ker ne vem njene imena, niti njenega naslova, se ji tem potom najlepše zahvaljujem za prijaznost. Zelo me veseli, da se me spomni celo oseba, ki je najbrž nisem nikoli srečal in nikoli slišal o nji.

Minnesota, 11. febr., 1943
Spoštovani Sgt. Stanley L. Kozar!

Čitala sem Vaš dopis v Amerikanskem Slovincu z dne 10. februarja. Izrekam Vam moje častitke k Vašemu poveljanju v vojaški službi. Častitam Vam tudi, da kot mlad ameriški Slovenec znate tako lepo slovensko pisati. Čitatelji Amerikanskega Slovence bomo veseli, ako se boste večkrat oglasili.

Bog Vas spremlja povsod, kamorkoli Vas kliče vojaški glas.

Srečen povratek Vam želi "Slovensko dekle iz Minnesote."

"Slovenskemu dekletu iz Minnesote" pošiljam najlepši pozdrav.

Bojim se pa, da ne zaslužim povsem poklona glede lepe

slovensčine; uredniki bi lahko več o tem povedali. Prijaznemu g. uredniku Jeriču se tudi prav lepo zahvaljujem, da priobčuje moja pisma.

Pozdravljam tudi vsa društva pri Sv. Stefanu v Chicagu, posebno The Three Star Lodge, vse farane pri Sv. Stefanu in vse čitatelje Amerikanskega Slovence. Prejel sem tudi lepo slovensko pismo od nekoga v Coloradi, ki je bral moje pismo v listu. Ne morete si misliti, kako dobro se mi zdi, da mi pišejo tudi taki, ki jih nikdar nisem imel prilike videti, pa smo si vendar prijatelji, to pa vse samo zaradi enega pisma v listu.

V zadnjem pismu sem omenil našega kapetana Jonesa. Žal, da ga ni več pri nas. Je hudo zbolel in se nahaja v neki bolnišnici v Texasu. (Hm, hm, kakšno cigaro si mu pa dal, Stanley? — Ur.) Najbrž ne bo več poveljeval našemu skvadronu. Bil je najboljši predstojnik, kar si jih more človek misliti. Prirejal je za nas ples, "beer parties", za skupno dnevno sobo pa nam je kupil "pool table", samo da bi bili srečni in zadovoljni. Vsi fantje, ki so bili pod njegovim poveljstvom, ne bomo nikdar pozabili tega iz-

vrstnega kapetana.

Očetej in matere, ki imate enega ali več sinov v vojaški službi, ste lahko ponosni. Fantje se že borijo, ali pa se vzbajajo, da se bodo v kratkem borili, zase, za vas, za naše Zedinjene države, predvsem pa za mir, ki si ga vsi tako želimo. Tudi je dobro misliti na to, da kjerkoli je že eden ali drugi, povsod ga varje božja roka. Končno moramo zmagati, zmagali pa bomo, ker za nas molite in ker kupujete vojne bonde in znamke. Ne pozabite torej za nas včasih malo pomoliti, ne pozabite pa tudi vojnih bondov in znamk!

Yes, what we need is a little prayer and Bonds and Stamps to stamp out the Axis!

Bodite pozdravljeni, dokler se spet ne oglasim, odkoder že bo! — Vaš čikaški prijatelj

Sgt. Stanley L. Kozar,

755 B. F. T. S.

Marana B. F. S.

Tucson, Arizona

KNJIGA, KI NIMA PARA (Piše Andrej Tomec)

Johnstown, Pa.

(Konec)

Obenem pa, ko bereš to knjigo in z narodom sočustvuješ in ga pomiluješ v njegovem neizmernem trpljenju, nehote raste v tebi tudi občudovanje nad junaštvom in hrabrostjo slovenskega naroda, ki vse to ogromno gorje s takim gigantskim junaštvom prenaša in se tako hrabro bori proti svojemu sovražniku.

Z občudovanjem se pa obenem tudi dviga v tebi ponos, da si sin tega sicer malega, pa po trpljenju, junaštvu in hrabrosti tako velikega naroda, naroda slovenskega!

Da, pri pogledu, pri misli na naš narod v sedanjem času, v njegovem največjem trpljenju, v njegovi največji nesreči, ob največji tragediji, ki je še kdaj zadela kak narod na svetu, se nehote začne zavdati, da je naš mali slovenski narod po svoji miroljubnosti in poštenju posebno po svojem trpljenju in mučeništvu junaštvo in hrabrosti največji narod na svetu.

Slovenski narod ni nikdar nikomur kalil mira, pač pa so ga vedno drugi njemu; on nikdar ni kradel in ropal, drugi so njega ropali in mu kradli; on nikdar ni nikogar izkoriščal in zatiral, le on je bil vedno izkoriščan in zatiran; on nikdar ni nikogar zaničeval in preganjal, pač pa je bil on vedno zaničevan in preganjan; on ni nikdar nobenega drugih ubijal in vničeval, kakor je bil in je, posebno zdaj, on od drugih ubijan in vničevan; on nikdar ni poželjivo gledal in roke stezal po tuji lastnini, kot je brezvestni in požrešni tujec to počenjal in kos za kos jemal njegovo lastnino, kradel in potujih cele pokrajne prelepe slovenske zemlje, ki se po zdaj v svoji brezmejni predznosti in hinavščini pred svetom še hlina, kot da je to njegova lastnina, ko Slovenci to zahtevajo nazaj.

In kaj zdaj na vse to pravite? Kdo ima vzrok se svojega naroda sramovati in kdo ima vzrok biti na svoj narod ponosen?

Če kdo, imamo ravno mi Slovenci vzrok biti na svoj narod ponosni. Tako majhen in siromašen je naš slovenski narod, pri tem pa še vedno tako zatiran, pa je kljub vsemu temu še tako izobražen in kulturn, da v tem doseže tudi večje narode, ako jih še ne presega, po vrhu vsega tega se mora pa še obupno boriti za svoje pravice in svoj obstanek nasproti močnejšim svojim slovenske zemlje lačnim sosedom, trpeti premnoge žrtve in zgube, za kar vse je treba primernega junaštva in hrabrosti, katerega Slovincem ne manjka, to oni dokazujejo posebno zdaj, ko se je njihov krut sovrag vrgel nad nje z vso silo svoje brutalnosti in barbarizma in mu je na tem, da slovenski narod popolnoma iztrebi iz površja zemlje.

Mi Slovenci torej se nimamo za kaj sramovati, imamo pa kaj biti ponosni. Ali se pa večji narodi tudi nimajo za kaj sramovati in "biti na kaj ponosni, kakor mi Slovenci? Ne, kajti njihovo ime je omdruževano s krivicami, z nasilji, preganjanjem, ropanjem in ubijanjem manjših narodov. Kdo bi se ne sramoval naroda kot sta n. pr. italijanski in nemški, ki se posebno v sedanji vojni izkuzujeta tako nečloveška, zverinska in zločinska in tako brutalna in barska in ki si s svojimi neshetimi velezlodini pritiskata na čelo pečat prokletstva, ne takega, s kakršnim je bil zaznamovan morilec Kajn, ko je preli kri enega samega človeka, svojega nedolžnega brata Abela, temveč takega, ki vpije k Bogu za maševanje za toliko in toliko tisocev nedolžnih naših ljudi, ki sta jih že pomorila in jih še morita in sta tako vsa obilita z nedolžno in mučniško krvjo.

Kdor vse to premisli in trezno presodi, si pač ne bo želel, da bi spadal h kakemu večjemu in močnejšemu narodu, če se isti nima s čim drugim ponášati, temveč bo raje ostal pri svojem malem, pa poštenem, pridnem, kulturnem, junaškem in hrabrem žilavem narodu, ki ni omadeževan s kakimi zločini in zaznamovan z nedolžno prelito krvjo.

Spričo krivic, nasilja, trpljenja, mučenja, vničevanja in pobijanja naših ljudi od strani zločinskih in krvočinskih Nemcev in Italijanov, se še v tem lepši luči kaže vsa lepota, plemenitost, vsa krepost in vrlina, junaštvo in hrabrost našega naroda v njegovem sedanjem, zanj tako kritičnem položaju.

Obenem se pa tudi spričo vsega tega tem jasnejše in očitnejše pokaže tudi vsa grdobija in propalost, vsa ogabnost, vsa krutost, brutalnost in barbarstvo večjih in močnejših narodov, sosedov Slovencev, kakor se tudi v solnčnem žarku v sobi natančno vidi vsak najmanjši prašek, ki se drugače ne vidi.

Zatorej če hočete svoj lastni narod še bolj poznati, spoznati koliko velja in kaj so drugi večji in močnejši, ter

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Slovenec med njimi

San Francisco, Cal. — Ko se je 21. jan. razbilo veliko prekomorsko letalo na poletu iz Honolulu v San Francisco, je pri tem 19 oseb izgubilo življenje, med njimi tudi naš rojak Leo A. Mahkota, tukaj rojen, star 32 let in izvežban pilot. Njegov oče je doma iz Ljubljane, mati pa iz Kroke.

Zlata poroka

Pueblo, Colo. — Petdeset letnico poroke sta obhajala Mr. in Mrs. John J. Mesojedec, 714 Topeka, ki sta že 53 let v Pueblo; prišla sta iz Ljubljane. Mr. Mesojedec so stari 75, Mrs. pa 74 let. Dočakala sta torej kaj lepo starost. Imela sta 10 otrok; od teh jih še živi 7 in so že poročeni; eden je vojak. Omenjena slavljence sta naročila Am. Slovenca in ga rada čitata. Prijatelji jima častitamo ter jima želimo, da bi obhajala še diamantno poroko. — J. M. (S temi častitkami in željami domaćih prijateljev združuje enake iskrene častitke in želje tudi Uredništvo Am. Slovence.)

Bolniki

Pueblo, Colo. — Bolna je Mrs. Louis Anzick, 621 E. Mesa, ki je bila tri tedne v bolnišnici, sedaj se pa zdravi doma.

Mr. George Klobučar so tudi bolni. Stari so 85 let in so pred tremi meseci obhajali zlato poroko.

Operacijo je srečno prestal Mr. Ignac Papesch, ki se zdaj nahaja doma, toda je še pod zdravniško oskrbo. — Vsem trem želimo, da bi se kmalu okrepili in se spet veselili ljubelega zdravja. — J. M.

Pogreb

Chisholm, Minn. — V četrtek 4. feb. se je vršil pogreb rojaka Mike Arko. V cerkvi Sv. Jožefa je Rev. J. E. Schiffer opravil zanj pogrebno sv. mašo, potem pa so ga pokopali na Calvary pokopališču. Naj v miru počiva! Bil je tudi narodnik Am. Slovence.

spoznati, na kaj naj bo človek ponosen in česa naj se sramuje, tedaj si naročite in čitajte knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti."

Knjiga zasluži, da bi takoj pošla in v kratkem doživela drugo izdajo.

Pisatelj pa zasluži priznanje v največji meri za tako skrbno in natančno pisano knjigo, kljub temu, da so se mu pri delu vzbujali tako pretresljivi in razburljivi spomini, za kar mu je bilo treba posebnega truda, da je mogel vse to opisati. Poskrbimo torej, da s to svojo knjigo doseže svoj namen!

TARZAN (653) NA BREGU

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Čoln se je prevrnil ob na pol zasutem bregu. Potniki so zmešani tavali po plitki vodi.

Ko je Tarzan pograbil Petra Egalisa, ki si ni mogel sam pomagati, je zaklical: "Držite čoln! Ohranite zaloge!" — Prepozno.

Močan val je zadel v čoln in zabolj z zalozami so izginili v temi in razburkano morje jih je pogoltnilo.

Nesrečna družba je končno obstala na malem otočku brezkončnega morja!

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk:

TEDENSKI KOLEDAR

7. Nedelja — 3. predpost na.
8. Ponedeljek — Janez od Boga.
9. Torek — Franciška, R. vd.
10. Sreda — Pepelnica — 40. muč.
11. Četrtek — Koleta.
12. Petek — Gregorij Veliki.
13. Sobota — Evfrazija.

PRVA NEDELJA V MARCU

Izveličanje je v rokah posameznika, in prav vse le v njegovih rokah. Res da brez milosti božje človek ne more ničesar izdatnega storiti, ampak o primerni in potrebni meri milosti ni nobenega dvoma, dasi mora posameznik skrbeti tudi za milost, in tako je tudi milost, toraj božja pomoč, le od človeka odvisna, ker bo to milost dobil, ako zanj skrbi. Če toraj človek z vsa skrbjo dela za izveličanje, dela tudi za potrebno milost in podporo.

Vsa skrb, in ta skrb mora biti nad vse resna, odločna, mora biti prešinjena z največjim, še poudarim, prav predrzanim zaupanjem. Berač prosí, zahtevati pa ne more. Če zahteva postane predrzen berač, in takega postavijo pred vrata. Prosimi moramo tudi mi. "Odpusti nam naše dolge..." Pri tem smo vsi berači. Smo pa napram Bogu malo drugačni berači od navadnih. Vsak človeški berač mora Boga prositi, ampak ima neko pravico, da nekaj tudi zahteva, da se

pri prošnji na nekaj sklicuje. Na kaj? Sklicuje se prav na Boga samega, rekel bi, na njegovo dano besedo.

Preudari. Grešil si. "Kdor pravi, da nima grehov, je lažnik". Ne boš sam sebi lagal. Radi greha, ali celo grehov si v skrbih in moraš biti v skrbih za izveličanje. Bog te je pa pustil do te ure pri življenju. Na kaj čaka sam Bog? Na tvoje pogubljenje, ali na tvoje izveličanje, da se vrneš k njemu kot k svojemu očetu nazaj, ko si z grehom šel od njega. Ko bi Bog čakal, kakor se ti morda prav napačno dozdeva, le na tvoj pogin, bi te bil lahko že stokrat pogubil. Pa nisi še do danes med pogubljenimi, ker si še pri življenju. So morda taki, ki so pogubljeni, dasi so manj grešili. To te mora skrbeti, pa te navdajati z zaupanjem, ker se tebi do tega trenutka kaj takega ni pripetilo, in te toraj Bog čaka, čaka potrpežljivo, da se vrneš. Le predolgo ga ne smeš pustiti čakati. To je važno.

BARAGOV SVETILNIK

Promotor.

Poročilo iz domovine.

(Nadaljevanje in konec.)
Preden se kaj več napišem o teh naših nesrečnih partizanskih početjih, naj podam na tem mestu dve pesmi s partizansko mentaliteto, ki sta bili poleg drugih zanešeni iz gozdov v svet po ubežnikih iz partizanskih vrst in natisnjeni v dnevnem časopisju. Pripomniti je namreč treba, da vsi časopisi sedaj brez prikrivanja pišejo o partizanskih grozotah in svare ljudi pred simpatiziranjem s partizani. V tem se nič ne ločijo časopisi med seboj, vsi so edini v prepričanju, da je partizanstvo nesreča za narod. Kaj bi ne bili, ko vsi lahko na svoje oči vidijo, kam vse to vodi. Ena omenjenih pesmi se glasi:

Razpnite čez ves svet vešala!
Naš bog so: Rop, požig, umor!
Divjajte! Kri je zakričala!
Glavo je dvignil v nas upor.
Hura! Mi rdeči pionirji!
V temelje, v oboke —
bombe — ekrazit!
Jutri — rdeči inženirji,
skoz slavo — nov svet
gradit!
Naš smeh se razvihraj v domovih!
S čim prali bomo kri? S krvjo!
Prisluhnite! Pri nas v gozdovih
tesarji novih dni pojo!

Druga pesem je pa taka:

Poglejte nas, a ne v obraz:
V srca kipeča nam pogledjte!
Zakaj v obraz — v obraz smo
čudni,
morda se zdimo /am ostudni...
A v naših prsih je mladost
in v žilah naših lije kri,
kri vseh ljudi — kri Marksa
in tlačanov kri — kri Lenina
in rimskih sužnjev kri,
kri novih, srečnejših ljudi...

Med partizani krožijo cele

pesmarice podobnih pesmi, ki so v kakem izvodu prišle iz gozdov po ubežnikih. Teh je vedno več, zakaj veliko naših mladih je bilo s silo odvedenih v gozdove in so komaj čakali prilike, da bi se rešili, pa tudi cele čete takih, ki so se bili iz idealizma pridružili partizanom, so spoznale kaj kmalu resnične načrte partizanske gibanja in so se streznili. Ti ubežniki sedaj pripovedujejo po vaseh svoje doživljanje in tako svet spoznava tudi notranji ustroj partizanske organizacije.

Zlasti je poučen popis tiste toliko opevane "enakosti" in "enakopravnosti" v partizanskih vrstah. V resnici so med partizani tri kaste, ki se zelo ločijo med seboj.

Prvi so takozvani "partijci". Ti so zapriseženi komunisti, torej člani komunistične stranke. Imajo med partizani vse predprave in tudi vsa oblast v svojih rokah. Oni komandirajo, vsi drugi morajo samo poslušati. Zanje je različna naplenjena obleka, zanje novi čevlji, zanje dobra in posebej pripravljena hrana, meso, pečenka itd. Tudi njihove "tovarišice" dobe nalašč zanje naplenjeno toplo obleko. Med to izvoljeno družbo spadajo komandanti in komisarji. To so bivši tovarniški delavci, mesarski pomočniki, trgovski agenti in tako dalje. Večinoma so se rekrutirali iz bližnje ljubljanske okolice.

Drugi so partizanski "bojevniki". Ti se dele v komunistične simpatizerje in navadne partizane, ki so po svoji nespameti ali po kaki nesreči zašli v to družbo. Ti ljudje veljajo partizanskim vodjem toliko kot "krma za tope". Imajo pa nekoliko več svobode kot tretja vrsta, ki jo bom pozneje omenil. Med "bojevniki" je precej kmečkih fantov, ki so se dali ujeti pri

VEŽBANJE BODOČIH ČASTNIKOV "BOREČIH SE FRANCOZOV"

Skupina francoskih kadetov, ki so namenjeni, da postanejo častniki v armadi "borečih se Francozov". Slika jih kaže, ko se vežbajo nekje v Angliji.

kriti propagandi in so šli prostovoljno v gozdove. Vsi so pa močno razočarani nad tem, kar so v resnici našli v gozdovih, ko jim je bilo nekdanje drugarstvo povedano. Mnogi zbežijo, ker niso zastraženi in jim beg ni pretežak, drugi se še obotavljajo in razmišljajo svoj žalostno usodo. So pa seveda tudi taki, ki jih je "šola" v gozdovih polagoma vzgojila v prave zveri in se vdajajo najrazličnejšim pustolovstvom, pa tudi neverjetnim krutostim, samoj da svoj brezupni položaj celo samim sebi zakrivajo.

Tretjo kasto tvorijo "delavci". Sem spadajo taki iz vseh stanov, ki so bili prisiljeni v gozdove med partizane. Ko namreč partizanske "oblasti" izvedejo kje svojo "mobilizacijo", pridržijo svoje moštvo včasih samo za nekaj dni, večsih pa jih vlečejo s seboj v notranjost gozdov in jih porablajo za razna opravila, tudi za delo na polju in tako dalje. Ti ljudje so pod stalnim nadzorstvom in strogo zastraženi. Beg je mogoč dostikrat le v slučaju, da se mora ves "tabor" nepričakovano hitro umakniti sovražni nevarnosti, zakaj tedaj voditelji ne gledajo dosti na to, kako bodo vse hitro drugam preselili, ampak čuvajo najprej svojo lastno kožo. Ako se samo nekaterim posreči beg, morajo potem drugi radi tega toliko več trpeti, češ da so nalašč omogočili onim beg.

Raznega spraševanja in zasliševanja ni ne konca ne kraja, zapirajo jih po temnih kletah in jim žugajo z najhujšimi kaznimi. Res ni redko, da jih potem nekoč odvedejo še globlje v gozdove, seveda strogo zastražene, in vse pokoljejo ali postrele. Zlasti se zopet in zopet ponavljajo poročila, da so partizani gorki dijakom, organiziranim kot "Kristusovi

mladci" in "Stražarji". Prav tako kmečkim fantom, ki so se udeleževali v "katoliški akciji" in zašli na kak način med nje.

Eno tako poročilo se glasi: Bili smo zaprti v kleti in za stražo so nam pustili enega oboroženega partizana. Tudi dva ranjena partizana in ena partizanka so bili med nami. Ranjenca sta bila velika siromaka, zakaj rane so jima že gnile. Naš stražnik je dobil ukaz, naj nas odvede na drug kraj, če bi pa radi nevarnosti tega ne mogel, naj nas postreli. Tri dni smo taval po gozdovih v dežju in vetru. Bili smo končno blizu Žužumberka in posrečilo se nam je, da smo se pri Topli rebi "izgubili" v goščavi ter pobegnili...

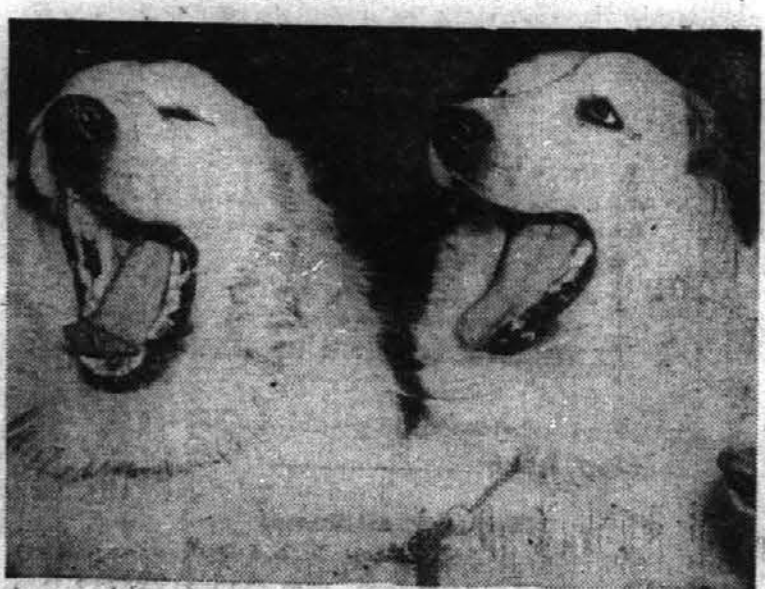
Radi bi vedeli mi tukaj, kaj boste Amerikanci rekli na vse to, če se sploh smé pričakovati, da boste to poročilo prejeli.

TO IN ONO

GANDHIJA NE NAMERAVAJO IZPUSTITI

New Delhi, Ind. — Indijska vlada ne bo izpustila Gandhija iz konfinacije. Ta beseda je prišla od britanskega ministra predsednika Churchilla, ki jo je očitno izrekel na svoji bolniški postelji, in se je v njej povdarjalo, da je prva dolžnost vlade v Indiji, da brani deželo pred invazijo; odgovornost leži na Gandhiju samem, je dejal Churchill. O Gandhiju pa se je med tem pričelo izražati upanje, da bo prenesel svoj 21 dnevni post, h kateremu se je odločil v protest proti temu, ker je vlada zaprla njega in druge indijske voditelje. Zadnje sredo je bil 15. dan njegovega posta in mož je kazal boljše razpoloženje kakor prej ter je bilo njegovo stanje tako povoljno, da so se zdravniki izrazili, da

ŽIVLJENJE MORA BITI DOLGOČASNO

Pesma, ki ju kaže slika, se očitno ne zdi nič posebno zabavno, da sta bila poslavljena na razstavo, ki se je vršila v New Yorku. Poskusite, če se tudi vam ne bo zdelo, da je gledate.

ni nobenega vzroka, zakaj bi ne mogel prenesti še šest dni.

RESNE SKRBI ANGLEŽEV

London, Anglija. — Poleg vojne je zdaj pričel skrbeti Angleže tudi jezik njih otrok. Ameriških vojakov je namreč toliko v Angliji, da je nevarnost, da angleški otroci ne prično posnemati njih izgovorjave, kot se je izrazil direktor neke dramske lige.

TO IN ONO IZ SVETA

Žirafa ima 100krat tako dolga čreva, kot je dolgo njeno telo. Čreva krave so 27krat daljša kot ona; mačka in pes, ki sta izrazita mesodejca, imata 8krat daljša čreva kot njuno truplo in človeška čreva so 7krat daljša kot telo. Izmed 32 zob, ki jih ima človek, jih je 20 za meseno in 12 za rastlinsko prehrano.

Če ne bi naše telo oddajalo prav nič svoje toplote, bi imeli čez 24 ur namesto 37 stopinj toplote — kar 85 stopinj!

Liter kravjega mleka ima 691 do 2291 bilijonov kapljic maščobe; če bi kapljice razvrstili v ploskev, bi merila ta ploskev 512 do 210 kvadratnih kilometrov!

ODKOD IME "KULTURNI BOJ"

Ko je luteranska Prusija po zmagan nad Avstrijo in z njo zvezanimi, po večini katoliškimi, južnonemškimi državami leta 1866. ter po zmagi nad Francozi leta 1870-71 ustanovila novo nemško cesarstvo, so imeli nemški katoličani splošno težko stališče. Čeprav so v francoski vojni pošteno storičili svojo dolžnost, so jim njihovo prejšnje protiprusko zadržanje še vedno zamerili in jim očitali protidržavnost. Posebno je Bismarck jezilo, da je katoliška duhovščina ščitila pred germanizacijo Poljake in da so se katoliški stranki, tkzv. centru, pridružili tudi Alzačani, ki so skupaj s Poljaki in danskim poslancem iz Schleswiga protestirali proti priključitvi njihovih dežel k Nemčiji. Začel proti katoliški Cerkev in njenim pravicam v državi vedno hujši boj, pri čemer ga je podpirala svobodnomselna narodno-liberalna stranka. Eden njenih voditeljev je bil slavni zdravnik in antropolog R. Virchow, ki je napisal v nekem letaku, da postaja ta boj vsak dan bolj "velik kulturni boj človeštva". To ime je ostalo v rabi, a končal se je ta boj kot znano z Bismarckovim umikom, čeprav se je bil hvalil, da "ne bo šel v Canosso".

"Amer. Slovenec" je vez, ki družni ameriške Slovence od obale do obale.

"RUSIJA BO DIKTIRALA MIR"

P. A.

(Dalje)

III.

Oni dan je dejal poljski ministriški predsednik, torej glava poljske vlade v izgnanstvu: Ne cepite dlake — Rusija je samo ena in ta je: SOVJETSKA Rusija...

Sikorski ne blekne kar tjavendan, Sikorski se zaveda odgovornosti in dalekosežnih posledic vsake svoje izjave. Sikorski je bil sam v Rusiji, je govoril s Stalinom in je dobil svoje vtise pri viru stvari, ne tako kot mnogi naši zaljubljeni v EDINO Rusijo, ki urejujejo svet iz svojega "armchaira", kot bi dejal Roosevelt. Zato je edino mogoče, da smatramo to izjavo Sikorskega kot precej mrzel curek na mnenje tistih, ki pravijo: Nismo za komunizem, prepričani smo pa, da Rusija pri svojem diktiranju miru ne bi sili la s komunizmom preko svojih mej, oziroma bo "popustila" tudi v svojih mejah...

Sikorski pravi: Ne cepite dlake, poznam samo eno Rusijo — SOVJETSKO Rusijo... Ko je pa to izjavil, je takoj dostavil, da s tem ne misli ustvariti med zavezniškimi svetom razpoloženja, kakor da naj bi zavezniški svet prenehel s svojimi simpatijami in s svojo pomočjo do — BOREČE SE Rusije. Nasprotno! Odločno je izjavil, da naj bo Rusija še nadalje deležna vse mogoče zavezniške pomoči. Pri tem ni izrečno dejal, toda prav lahko čitamo v njegovih besedah misel:

Ravno zato naj bo Rusija še nadalje deležna vse mogoče pomoči Zaveznikov, da se ja ne bo ustvaril položaj, ki naj bi Rusiji dal nekako opravičenje za kako njeno snovanje SAMO NJENEGA končnega diktiranja miru! Z drugo besedo: Zadolžimo Rusijo do take meje, da nam ne bo mogla, pa naj bi njeno sedanje vodstvo še tako hotelo, vračati nemilo za drago! Naj dobiva Rusija še nadalje vso zavezniško pomoč, da bo pred celim svetom jasno: Ruske zmage so tudi NAŠE zmage, ne samo NJENE! Zato je jasno, da mora biti tudi mir po tej vojni NAŠ mir, ne samo NJEN!

Da imamo pravico, nekaj takega čitati v prej navedenih besedah Sikorskega, nam pričajo druge njegove izjave, ki so bile v časopisju malo pozneje. V teh izjavah se Sikorski ni obotavljal povedati, da so z Rusijo nemajhne težave. Poljska je neposredna sosedka Rusije in poleg tega edina ruska neposredna sosedka, ki je v zavezniškem taboru. Za to je kako mnenje odločilnih osebnosti med Poljaki vsaj v toliko važno, da nam daje raznih migljev za nadaljnje naše razmišljanje.

Druga izjava Sikorskega glede Rusije sega mnogo globlje kot prva, malo poprej omenjena na tem mestu. V tej izjavi opisuje Sikorski težave, ki obstoje med Rusijo in Poljsko. Takoj sicer poudarja, da težave niso nepremagljive in da na poljski strani ne manjka dobre volje za poravnavo, pusti pa precej na široko odprto vprašanje — če je tudi na ruski strani tako... In dostavlja: "Na rusko-poljski meji se rešuje ne samo poljsko vprašanje, ampak sploh vprašanje miru v celi vzhodni in centralni Evropi, kakor tudi razmerje Rusije do demokratičnosti."

Kot ilustracija velikih težav, ki motijo medsebojne odnose med Rusijo in Poljsko, se navaja zgled civilne vojne v Jugoslaviji in izražajo bojazen, da bo taka vojna izbruhnila tudi na Poljskem, ako Rusija in Poljska, oziroma uradni predstavništvi obeh dežel, ne

izgladita čimprej svojih sporov.

Sikorski trdi nekaj prav neprijetnih reči glede Rusije, kot na primer, da pošilja ruska vlada v okupirano Poljsko parashutiste, ki skušajo potem med Poljaki ustanovljati komunistične celice... Vsekako prav mrzel curek na tiste, ki čakajo na — nekomunistično rusko diktiranje miru...

Obenem izvedemo, da je poljska vlada protestirala v Moskvi zoper vmešavanje "tujega elementa" v notranje zadeve poljske države. Dovolj povoda torej, da zmajujemo z glavami nad veseljem tistih, ki upajo SAMO na rusko zmago in SAMO na ruski mir!

Se vse več takih bridkosti pa povzroča početje uradne Rusije trem baltičnim državam, Litvaniji, Litvi in Estoniji. O tem je bilo nedavno temu brati v ameriških listih jako čudnih reči. Prišlo je z njimi na dan litvansko zastopstvo v Ameriki o priliki, ko je potekalo 25 let odkar je Litvanija spet postala samostojna, namreč po prvi svetovni vojni. Skoraj ob istem času je uradna Rusija spregovorila javno besedo o teh treh državah. Ta uradna beseda je bila taka, da so te tri države kratkoma ruska zemlja in ni nobenega vprašanja, če bodo po vojni spet samostojne ali ne. Rusija je dejala, da ne bodo, ker so in ostanejo — ruske!

Zelo neprijetna stvar za tiste, ki so objavili znano "Atlantsko izjavo" o ciljih zavezniškega vojskovanja, in še bolj neprijetna za vse tiste male narode, ki se na podlagi te izjave zanašajo na svojo osvoboditev po tej vojni. Če atlantska izjava nič ne veže Rusije glede na baltične države, zakaj naj bi ta izjava vezala Nemčijo in Italijo glede Slovenije?! Vse to torej vodi do silno neljubih zaključkov.

In Litvanci, ki so sedaj v Ameriki, vedo povedati na podlagi dokumentov, da ima Rusija, seveda SOVJETSKA Rusija, glede Litvanije prav nečedne namene, prav nič manj nečedne, kot jih imata Nemčija in Italija glede Slovenije. Vse je po teh trditvah že na papirju začrtano, kako bo Rusija po vojni, oziroma takoj ko se bodo Nemci umaknili iz baltičnih držav, zatrla narodnost Litvancev potom prisilnih izseljencev, koncentracij, streljanja in podobnih nečloveških reči...

Zelo zelo se je bati, da je Rusija še globoko v svojem stalinizmu in da ji bo kaj težko izkibacati se iz tega stalinstva, vsaj dokler ji je na čelu Stalin. Bridko je vse to in človeka se skoraj polašča razpoloženje, da bi dejal: Ako je neutemeljena nada na Rusijo, potem sploh ni izhoda...

Ostane pa vendar še upanje v Ameriko in Anglijo in druge z njima vred. Na to obrnimo vso svojo pozornost! (Konec drugič.)

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Central 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

Jan je bil že spet ves pri konjih. Njegova mrmrajoča pesemca je kar tonila v donečem petju deklet, ki so molze, in v raznolikem gaganju, meketanju in kruljenju živali. Vesel smeh je polnil hladni jutranji zrak. Na mah se je sprožila vsa praznična, živahna delavnost in postajala vse glasnejša z rastočo svetlobo in z vse višje vzpenjajočim se soncem. Prihajanje in odhajanje se je množilo. Vsak je poznal svojo pot ter se pri svojem opravilu podvival. Jan je zavihal rokave, krtačil in čahal je svoje konje. Drgnil in gladil je lesketajočo se dlako, ki je po vsakem potegu sijala mastneje in čisteje.

"Najprej si na vrsti ti, Seva!"
To je bil ubogljiv, dober, mišjedlak povodnik, ki ni brez nujnega razloga ganil z nobeno nogo. Jan je tega konja posebno razvajal in čistil, ker je bil najstarejši, najpridnejši in ker je bil Julin zvest tovariš. Ko je bil Jan še poganjčič in je stregel kravjim repom, je bila Seva že pri hiši.

Pri njej se je učil držati vajeti in z njo je najprej vozil dvokolnico v vas in v mlin. Ljubil jo je kakor lastno dete.

Miete je bila del lepega, črnega para kobila, ki ga je Julin odhod razdružil. Jan jo je z lepimi besedami tolažil.

"Čakaj, okrtal ti bom še noge." Vedel je, da se bo na njivi takoj pogreznila čez obveze v zemljo, vendar pa je morala biti prav vardevana.

"In zdaj ti, Baai!"

To je bilo Mietino žrebe. Pomagal mu je priti na svet, videl ga je, kako je rastlo, in ga je učil voziti; ugnal je njegovo prešernost in ukrotil njegovo nora razbrzdano. Zdaj je postal Baai razumen in voljan, stal je lepo mirno poleg matere.

"Gospodar se bo najbrž tudi tebe iznebil, tovariš. Če bi bil jaz gospodar —"

Jan si je ostalo mislil. Trgovina z živino se mu je zdela kakor nenaravna, brezsrčna krivica. Nepoznanega konja je moral imeti najprej nekaj let v rokah, potem pa mu je postal prav tako domač kakor gospodar in gospodinja in njuni otroci. Potem ga brez globoke bolečine ni mogel več pogrešati in ga je po ločitvi moral še dolgo imeti v mislih.

Rjavca je krtačil nezaupno in previdno. Pri tem je neprestano tleskal z jezikom, da bi ga navadil na svoj glas. Konj mu je drhtel pod rokami, pri vsaki besedi, ki jo je izgovoril, je ostril ušesa in nemirno kopitljal.

"Kaj so ti neki napravili, da si tako plah? Pijan hlapec se je znašal nad tabo in te obdeloval z bičem, kaj ne? Tu ti bo boljše, tovariš. Nikar me ne glej tako plašno!"

Zdaj so vsi štirje stali svetlo očiščeni pred njim. Jan je odložil svoje orodje v zaboj, oblekel jopo, si nataknil čepico in odšel v kuhinjo pit kavo.

Se zmeraj je iz hlevov odmevalo petje in mleko je štrkajoč šumelo v golide.

"Bog ga daj, Jan," so klicale dekleta druga za drugo, ko je šel mimo odprtih hlevnih vrat, in mrmraje je neumnemu mlademu ženstvu vračal vsak pozdrav.

Kadar je Jan zapustil hlev, je ponavadi napravil resen obraz. Stisnil je ustnice in ni imel ne pogleda ne posluha za norosti sveta.

Med drugimi je živel kot "stari na domačiji", ki je hotel, da ga upoštevajo. Hodil je svojo zmerno pot, opravil vsako stvar na svojem mestu, po porabi vse pospravil, pazil na vse in se počutil dobro le pri svojih konjih.

"Kaj me briga bedasto nehanje," je brundal. Tu so ga puščali pri miru, ker so vedeli, da ne mara, da bi ga motili. Kako predržno dekle je včasih tvegalo šalo, a potem se je tudi takoj spravilo na varno in se za kakim voglom hihitalo od zadovoljstva.

Jan je tiho sedel za mizo, zamrmral gospodaru in gospodinji "dober dan" ter sklonjen nad krožnik leno jedel svoje kose kruha z maslom.

"S Sevo in z novincem pojdeš na njivo," je velel gospodar z zaspanim glasom.

"S Sevo in z Rjavcem?" je povprašal Jan.

"Da, s Sevo in z žrebcom."

"Z Rjavcem."

"Je že dal konju ime," je rekel gospodar in sporazumno pomežiknil ženi. Vedel je, da se ne da nič več izpremeniti, in je sklenil, da bo novega konja tudi sam imenoval kar Rjavca.

Jan si je otrl usta in odšel nazaj v hlev, ne da bi še kaj rekel.

"Hola, dečko, danes boš imel opravka z menoj! Vpregli te bomo in bomo videli, kakšne krvi si."

Obrzdal je Sevo, jo okomatal in hotel tudi Rjavca. A mrha je bila z nogami in stisnila hlapca ob zid.

S krepkimi brcami in konjeve členke se je Jan spet rešil.

"Ha! Ti potep, tako bi me rad ugnal. Take reči poznamo!"

Začel je znova; toda ko je dvignil komat nad vrat, je konj spet napel ušesa, začel rezgetati, da je zvenelo kakor rezek zasmehujoč krohot, in je bil z zadnjimi kopiti, da so tla kar bobnela.

"To je bilo prvič v mojem življenju, da bi ne mogel okomati konja! Zares... zmedena mrcina!... Hola, mir, Rjavce, priden, mrcina!"

Spet je poskusil, da bi mu obesil komat. Tedaj pa je Rjavce mahoma obrnil glavo in zasadil zobe v Janovo roko, da se je povesil z nje kos mesa v krpah. V prvi razjarjenosti in zaradi divje bolečine je Jana prevzela brezumna besnost, sunil je konja s svojimi težkimi coklami v trebuh, da je zabobnelo. Žival je planila v stran, se odrgnila na boku ob pregraji, ostro zahrzala od bolečine in ritnila, da so se iskre zakresale.

"Gospodar, kakšnega... prekleto vendar... mrha... konja si mi pa podtaknil?... hudič je v njem!" Zdaj je šele opazil, da mu kaplja iz roke kri, in veliko rano — težko krpo mesa, ki je bila odtrgana. In spet ga je popadel bes. Prestopal se je in slepo tako udrihal s pestmi, da se je konj tresel in se preplašen umikal.

Nenadno pa se je na hlevnih vratih pokazal gospodar in zarohnel nad Janom.

"Kaj? Z brcami mi boš uničeval konje, ti cepec? Stran iz moje hiše, iz hleva, ničvrednež! Poglej —" potipal je odrgo na konjevem kolku in začel v novi jezi kleti: "Poberi se od hiše, če ne znaš drugega ko brcati konje — ti preteti potuhnjenež!"

(Dalje prih.)

SLOVENSTVO V AMERIKI

ne bo izginito tako hitro, če se bomo ameriški Slovenci zavedali, da imamo v svojem slovenskem tisku tisto silo, ki bo nas držala še dolgo, dolgo skupaj.

"AMERIKANSKI SLOVENEK"

Je prvi slovenski list v Ameriki! Čitajmo ga, naročimo ga in podpirajmo ga! Stane leto \$8.00; polletno \$3.00; za Chicago, Kanado in inozemstvo \$7.00 in za pol leta \$3.50. Naslov:

"AMERIKANSKI SLOVENEK",

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

JAPONSKI UJETNIKI

Japonci, kakor se trdi, radi umrejejo, kakor bi se dali ujeti, toda tisti, ki jih vidimo na gornji sliki, so bili očitno drugačnih misli. Podali so se Amerikancem na Guadalcanalu.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

INCOME TAX TROUBLE?

Don't labor and fret over your income tax return. If you're having trouble figuring it out, bring it to

STAN R. KAISER,
1823 W. 22nd Place

CANAL 7975

Hrs.: 7:00 P. M. to 10:30 Nightly.
A Former Deputy Collector of the Internal Revenue Dept.

Michael Trunko in Sinovi PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS

Pleskarji in popraviljači ometa in sten.

2114 W. 23rd Place, Chicago

Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI!

MARIN KLARICH & SON GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti kakorinega kolli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij, dela, gradimo nove stavbe. Mi prevzemamo vse vrste. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Pokličite nas na telefon lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nizko ceno.

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu

3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENSČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV. BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite nas

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

-1-

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Iz Detroita se je vsula toča. Ni ledena, ker to delajo, trdijo, copernice, ki na metlah po zraku jahajo. To detroitsko točo je naredila Katherine Krainz, izgleda sicer hudo coperniško, pa ni nobena coperniša, saj smo v modernih časih, ampak v Leadvillu je klestila, da je vse pobito. In vse to spomini stre, in kar se spominom še pritakne, in še pride na koše spominov, utegne biti toraj tudi še več toče.

Rekel sem in' dejal, da je spominska roba nalezljiva. "Se mi dopadejo". To je šment, ker glava gre kvišku. Tudi Petra Vidra, Rauch, Minn., je piknilo, da se je spomnil kateheta, ki je s publico regiral, "ampak iz Ljubljane je prišel žandar po nje ga in ga odpeljal na Žabjek v zapor".

Sakramiš, stvar je nevarna. En žandar je prišel. Kaj, ko bi se izvedelo in objavilo v kakih spominih, da je prišlo enkrat po Trunka kar cel tu cat žandarjev in dalje, da so ga štirje žandarji odpeljali z nasajenimi bajoneti pri belem dnevu in luknjo kašo pihat! Ta Trunk je pravi in pravcati "jailbird", kakor pravijo tu, in to bi bila mastna prata za spomine takim, ki se brez spominov na fajmoštre še odkašljati ne morejo. No ja — kaplani, fajmoštri in kateheti smo človeške reve in pod soncem se more vse pripetiti, in taki, ki pišejo spomine, so, izgleda, sami svetniki. Kakšna toča bi začela iz Detroita padati, ko bi Katherine Krainz to izvedela!

Well, drugače je ta toča bolj za pust. Tam pri nebesih in tistih svetnikih, ki so baje le po orgijah prišli med svetnike, je nekaj bolj resnega.

Pravi ta Katherine Krainz, da sem jo jaz potisnil v nebesa. "Hm", meni, "to mi daje upanje, da bom končno vendar še v nebesih, ker le tako se bom lahko srečala s svetniki". Kočljiva roba. Omenil sem srečanje, yes, ampak za srečanje v nebesih, in da bi ona prišla v nebesa, well, želim ji, ampak garantirati ji tega ne morem in ji nisem, ker to je pristno le njena zadeva. Pokazuje v zasmeh pravih nebes, kjer so svetniki, na astronomska nebesa, in pravi, da bi med potjo lahko zmaznila. Ko bi jo jaz hotel potiskati v nebesa ali mogel tja potiskati, bi jo lahko še v kak krunclj izpremenil. Ker sem pa, kakor je razvidno(?) iz dolgih kolon, vsega zmožen, bi bil zmožen še izpremenitve v krunclj. Meh za smeh in za pust. Resno je na tem le, da srečanje bo, v nebesih, o tem ničesar nisem rekel in ne vem, ampak srečanje bo, ko pride do tistega "showdown" pri največji drami, kar jih je. Morda leti k "učiteljem" na Lawndalu, če tisto srečanje ni le prazna farbarija, kakor so menda nebesa, in tam ji morja povejo, da bi bilo srečanje na sodnji dan le kikenkoken, farško strašilo, in pri nji je, njena zadeva je, ako se zadovolji z lawndalsko šolo. Jaz ostajam pri srečanju. Toraj na — svidenje, — auf Wiedersehen!

Nekaj bolj resnega je tudi, da pohvali šolo na Lawndalu in pohvali učitelje, kar mora vsakega učitelja veseliti, ako vidi tako hvaležno učenko. Če so pa učitelji zadovoljni tudi s tako učenko, ki piše take kolone, je pa njih zadeva, dasi bi se utegnili tudi pri srečanju — izgovoriti na "pravila", ker morajo vse tiskati, kar podpis in številka zahteva.

Pred sodnim dnevom pa se bomo menda še srečali v kolonah, kakor obljubuje Katherine Krainz.

Toča in burja vse si od kruka do zarukanca. Ali se boš pufnil ali se obesil? Tudi jaz imam nekaj spominov. Pred približno 60 ali 70 leti je bilo. Na Koroškem je zasijala zarja probujenja, tam je bil na verski in narodni njivi čisto sam Andrej Einspieler, ko so Slovenci vse druge še smučali v komodnih posteljah. Kakor skala v razburkanem morju je bil. Tedaj je bil nemški liberalizem s cesarjem vred pri vsi moči in sili. Einspieler je bil tem oblastnikom le "der windische Heiland". In skoroda sam je bil. Strahovito je padalo. Kadar pa je toča nad njim najbolj klestila, kadar ga je liberalni celovski časopis najbolj "strgal", in bi se kak drugačen človek še na ulico ne upal stopiti, je vzel ta mož svoj širok "demokratični" klobuk in se podal nekaj streljajev iz svoje skromne hišice v Pavličevi ulici na Novi trg, kjer slovenski Plagoca se danes mero na črepi njo nemškega lintvera, in bo morda udaril, ako je danes v Moskvi kaj slovanske soli. Tam je bila zbrana vsa liberalna elita in zbrana tudi moralno gnila mestna duhal. In med to in tako množico se je Einspieler mirno sprehajal, dasi je elita bolj olikano le zijala, duhal pa tudi umazano besedičila. To je bil mož, da mu ni para. Bil sem pri njegovi zlati maši v Svečah, bil tudi pri pogrebu. Mož v toči in pri toči, večnaja mu pamjet! Dim.

Duševen velikan je bil pesnik Goethe, brezdvomno. Se te dni so rekli tam v Moskvi Nemeem: dragi so nam vaši duševeni velikani, vi pa — maršause! Pravilno. Goethe je poznal človeško naravo ko nihče drugi. Dostikrat se ga je prijemal pri tem duhamoren pesmizem. Nekoč je izjavil več ko pesimistično: "Čim dalje občujem z ljudmi, tem ljubši so mi psi". Huda in pikra in cinčna je taka. Boljši je tudi pri toči Einspielerov optimizem, ker ta je prav božanska roba. "Saj ne vedo, kaj delajo, odpusti jim!"

Jeleni so na zimovanju tam dol in se veselijo sonca, ampak vesna krbuca čez čeri, in orli so ostali, in ob jasnih dnevih jih hodim opazovat tja dol ob bregu "Dvojčičev" (Twin Lakes), ko švigajo po sinjem nebu med vrhovi naših žarečih gorskih velikanov. Tu je optimizem doma.

FOR VICTORY

BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

POSUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —